

Άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς: Συν πάσι τοις Αγίοις.

Ὁ Πρόλογος καί ὁ Ἐπίλογος εἰς τοὺς «Βίους τῶν Ἁγίων»

Ἁγ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ Πόποβιτς

Πρό τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς τόν ἐπίγειόν κόσμον μας, ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἤξεύραμεν μόνον τόν θάνατον. καί ὁ θάνατος ἡμᾶς. Κάθε τί τό ἀνθρώπινον ἦτο διαπεποτισμένον μέ τόν θάνατον, αἰχμαλωτισμένον καί κατανικημένον ἀπ' αὐτόν. Ὁ θάνατος μᾶς ἦτο πλησιέστερος καί ἀπό τόν ἑαυτόν μας καί περισσότερο πραγματικός ἀπό ἡμᾶς τοὺς ἰδίους. δυνατώτερος, ἀσυγκρίτως δυνατώτερος, ἀπό κάθε ἄνθρωπον χωριστά καί ἀπό ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μαζί. Ἡ γῆ ἦτο μία φρικαλέα φυλακή τοῦ θανάτου καί ἡμεῖς ἀνίσχυροι δέσμοι καί δοῦλοι του (πρβλ. Ἐβρ. 2, 14-15). Μόνον μέ τήν ἔλευσιν τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ «ἡ ζωὴ ἐφανερώθη». ἐφανερώθη «ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος» εἰς τοὺς ἀπηλπισμένους θνητούς, τοὺς ἀθλίους δούλους τοῦ θανάτου, ἡμᾶς (πρβλ. 1 Ἰωάνν. 1, 2). Αὐτήν τήν «ζωὴν αἰώνιον» «ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν καί αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν». αὐτήν ἡμεῖς οἱ χριστιανοί «μαρτυροῦμεν καί ἀπαγγέλλομεν» πρὸς πάντας (1 Ἰωάνν. 1, 1-2). Διότι ζῶντες ἐν κοινωνίᾳ μέ τόν Σωτῆρα Χριστόν, ζῶμεν ἤδη ἐδῶ εἰς τήν γῆν τήν αἰώνιαν ζωὴν (πρβλ. 1 Ἰωάνν. 1, 3). Ἀπό προσωπικὴν μας ἐμπειρίαν τό γνωρίζομεν: Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι «ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καί ζωὴ αἰώνιος». Διὰ τοῦτο καί ἦλθεν Αὐτός εἰς τόν κόσμον: διὰ νά μᾶς δείξῃ τόν ἀληθινόν Θεόν καί ἐν Αὐτῷ τήν αἰώνιαν ζωὴν (1 Ἰωάνν. 5, 11).

Εἰς τοῦτο καί μόνον ἔγκειται ἡ ἀληθινή, ἡ πραγματική φιλανθρωπία: «ὅτι τόν Υἱόν αὐτοῦ τόν Μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεός εἰς τόν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' Αὐτοῦ» (1 Ἰωάνν. 4, 9) καί ἐν Αὐτῷ τήν αἰωνίαν ζωήν. Δι' αὐτό «ὁ ἔχων τόν Υἱόν ἔχει τήν ζωήν. ὁ μή ἔχων τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ τήν ζωήν οὐκ ἔχει» (1 Ἰωάνν. 5, 12), ἀλλ' εὐρίσκεται ὅλος ἐν τῷ θανάτῳ. Ἡ μόνη ἀληθινή ζωή μας, εἶναι ἡ ζωή ἐν τῷ μόνῳ ἀληθινῷ Θεῷ καί Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐπειδή εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου αἰωνία καί ἰσχυροτέρα τοῦ θανάτου. Διότι, πῶς δύναται νά ὀνομασθῆ ζωή ἐκείνη, πού εἶναι μολυσμένη ἀπό τόν θάνατον καί τελειώνει εἰς τόν θάνατον; Ὅπως τό μέλι, ὅταν ἀναμιχθῆ μέ τό δηλητήριον δέν εἶναι πλέον μέλι, διότι μεταβάλλεται ὅλον εἰς δηλητήριον, ἔτσι καί ἡ ζωή, ἡ ὁποία τελειώνει μέ τόν θάνατον, δέν εἶναι πλέον ζωή.

Ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ δέν ἔχει ὄρια καί τέλος. Διότι, διά νά ἀποκτήσωμεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι τήν αἰωνίαν ζωήν, τήν ἐν Αὐτῷ καί νά τήν ζήσωμεν, δέν μᾶς ζητεῖται οὔτε μὀρφωσις, οὔτε δόξα, οὔτε πλοῦτος, οὔτε τίποτε ἀπό ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἡμπορεῖ κάποιος ἀπό ἡμᾶς νά μή ἔχη, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἐκεῖνο μόνον, τό ὁποῖον δύναται καθένας μας νά ἔχη: ἡ πίστις εἰς τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Διά τοῦτο Αὐτός – ὁ Μόνος Φιλάνθρωπος – ἀνήγγειλε εἰς τό ἀνθρώπινον γένος τό θαυμαστόν εὐαγγέλιον: «Οὕτω ἠγάπησεν ὁ Θεός τόν κόσμον, ὥστε τόν Υἱόν αὐτοῦ τόν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μή ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωήν αἰώνιον... Ὁ πιστεύων εἰς τόν Υἱόν ἔχει ζωήν αἰώνιον» (Ἰωάνν. 3, 16, 36). Ἀπό ὀλόκληρον τό ἀνθρώπινον γένος, μόνος ὁ Χριστός, ὡς μόνος ἀληθινός Θεός, πού δίδει εἰς τόν ἄνθρωπον ἐκεῖνο τό ὁποῖον κανεῖς ἐκ τῶν ἀγγέλων ἢ τῶν ἀνθρώπων δέν δύναται νά δώσῃ, Αὐτός μόνος εἶχε τήν ἐξουσίαν καί τό κῦρος νά δηλώσῃ: «Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ ἔχει ζωήν αἰώνιον» (Ἰωάνν. 6, 47) καί «μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν» (Ἰωάνν. 5, 24) ἀκόμη καί εἰς αὐτήν τήν ζωήν.

Ἡ πίστις εἰς τόν Χριστόν «ἐνώνει τόν ἄνθρωπον μέ τόν αἰώνιον Κύριον, ὁ ὁποῖος κατά τό μέτρον τῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου πληροῖ τήν ψυχὴν του μέ τήν αἰωνίαν ζωήν καί τότε αἰσθάνεται καί κατανοεῖ τόν ἑαυτόν του ὡς αἰώνιον. Αὐτό γίνεται τόσον περισσότερο, ὅσον ὁ ἄνθρωπος ζῆ κατ' αὐτήν τήν πίστιν, ἡ ὁποία ἀγιάζει βαθμηδόν τήν ψυχὴν του, τήν καρδίαν του, τήν συνείδησίν του, ὅλον τό εἶναι του μέ τὰς θείας ἐνεργείας τῆς χάριτος. Ἀνάλογα πρὸς τήν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου αὐξάνει καί ὁ ἀγιασμός τῆς φύσεώς του. καθὼς γίνεται ἀγιώτερος ὁ ἄνθρωπος, ἀποκτᾶ ὅλον ἐν καί περισσότερο δυνατήν, περισσότερο ζωντανήν αἴσθησιν τῆς προσωπικῆς του ἀθανασίας. ἀποκτᾶ ἐπίγνωσιν τῆς ἰδικῆς του καί τῆς τῶν πά-

ντων αἰωνιότητος. Πράγματι, ἡ ἀληθινή ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀρχίζει μέ τήν πίστιν του εἰς τόν Χριστόν, ἡ ὁποία πίστις παραδίδει εἰς τόν Κύριον ὅλην τήν ψυχὴν, ὅλην τήν καρδίαν, ὅλον τόν νοῦν, ὅλην τήν δύναμίν του, – Αὐτός δέ ἀγιάζει, μεταμορφώνει καί θεώνει ὅλα αὐτά βαθμιαίως. Δι' αὐτοῦ τοῦ ἀγιασμοῦ, τῆς μεταμορφώσεως καί θεώσεως, διαχέει ὁ Κύριος εἰς τόν ἄνθρωπον τὰς θείας ἐνεργείας τῆς χάριτος, αἱ ὁποῖαι τοῦ δίδουν τήν παντοδύναμον αἴσθησιν καί ἐπίγνωσιν τῆς προσωπικῆς του ἀθανασίας καί αἰωνιότητος. Πραγματικῶς: Ἡ ζωὴ μας εἶναι τόσον ζωὴ, ὅσον εἶναι ζωὴ ἐν Χριστῷ. Πόσον δέ εἶναι ἐν τῷ Χριστῷ; Αὐτό φανερώνεται ἀπὸ τήν ἀγιότητά της. ὅσον περισσότερο ἀγία ἡ ζωὴ, τόσον περισσότερο ἀθάνατος καί αἰωνία.

Τό ἀντίθετον πρὸς αὐτό συμβαίνει μέ τόν θάνατον. Τί εἶναι ὁ θάνατος; Θάνατος εἶναι ἡ «ἀποτελεσθεῖσα» ἁμαρτία (Ἰακ. 1, 15). ἡ «ἀποτελεσθεῖσα» ἁμαρτία εἶναι ὁ χωρισμός ἀπὸ τόν Θεόν, εἰς τόν Ὅποιον καί μόνον εὐρίσκεται ἡ ζωὴ καί ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Εὐαγγελική, θεία ἀλήθεια εἶναι: Ἡ ἀγιότης εἶναι ἡ ζωὴ, ἡ ἁμαρτωλότης θάνατος. ἡ εὐσέβεια εἶναι ζωὴ, ἡ ἀσέβεια θάνατος. ἡ πίστις εἶναι ζωὴ, ἡ ἀπιστία θάνατος. ὁ Θεός εἶναι ζωὴ, ὁ διάβολος εἶναι θάνατος. Ὁ θάνατος εἶναι χωρισμός ἀπὸ τόν Θεόν, ἡ δέ ζωὴ ἐπιστροφή πρὸς τόν Θεόν καί ζωὴ ἐν τῷ Θεῷ. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ἡ πίστις: ἡ ἀναζωοποίησις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τήν νέκραν, ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τῆς ψυχῆς: «νεκρός ἦν, καί ἀνέζησε» (Λουκ. 15, 24). Αὐτὴν τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τῆς ψυχῆς, τήν ἔζησεν ὁ ἄνθρωπος διὰ πρώτην φοράν μέ τόν Θεάνθρωπον Χριστόν. καί τήν ζῆ διαρκῶς εἰς τήν ἀγίαν Ἐκκλησίαν Του, διότι ὁ Θεάνθρωπος ὅλος εὐρίσκεται εἰς αὐτήν, μεταδίδων ἑαυτόν εἰς ὅλους τοὺς πιστοὺς διὰ τῶν ἀγίων μυστηρίων καί τῶν ἀγίων ἀρετῶν. Ὅπου εἶναι Αὐτός, ἐκεῖ πλέον δέν ὑπάρχει θάνατος, ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωὴν, ἐκεῖ ζῆ ἤδη τήν αἰωνίαν ζωὴν. Μέ τήν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἡμεῖς «θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰωνίου ἀπαρχήν»¹.

Ἡ ἀληθινή ζωὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἀρχίζει ἀκριβῶς ἀπὸ τήν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος, διότι εἶναι ζωὴ πού δέν τελειώνει μέ τόν θάνατον. Ἄνευ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ δέν εἶναι ἄλλο παρά ἓνα ἀργόν ψυχομάχημα, πού καταλήγει ἀναπόφευκτα εἰς τόν θάνατον. Ἀλλὰ ἀληθινή ζωὴ εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία δέν τελειώνει μέ τόν θάνατον. Καί μία τοιαύτη ζωὴ ἔγινε δυνατότης ἐπάνω εἰς τήν γῆν, μόνον διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀληθινή ζωὴ μόνον ἐν τῷ Θεῷ. Διότι αὐτὴ εἶναι ἀγία ζωὴ καί ὡς ἐκ τούτου ἀθάνατος ζωὴ. Ὅπως

μέσα εις τήν ἁμαρτίαν εὐρίσκεται ὁ θάνατος, οὕτω καί εις τήν ἀγιότητα ἡ ἀθανασία. Μόνον διά τῆς πίστεως εις τόν Ἀναστάνα Χριστόν ὁ ἄνθρωπος ζῆ τό περισσότερον ἀποφασιστικόν θαῦμα τῆς ὑπάρξεώς του: τήν μετάβασιν ἀπό τόν θάνατον εις τήν ἀθανασίαν, ἀπό τό πεπερασμένον εις τήν αἰωνιότητα, ἀπό τόν ἄδην εις τόν παράδεισον. Μόνον τότε εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος τόν ἑαυτόν του, τόν ἀληθινόν, τόν αἰώνιον ἑαυτόν του: «ἀπολώλως ἦν, καί εὐρέθη», διότι – «νεκρός ἦν, καί ἀνέζησε» (Λουκ. 15, 24).

Τί εἶναι οἱ χριστιανοί; Οἱ χριστιανοί εἶναι χριστοφόροι, καί ἐπομένως φορεῖς καί κάτοχοι τῆς αἰωνίου ζωῆς. τοῦτο δέ κατά τό μέτρον τῆς πίστεως των καί κατά τό μέτρον τῆς ἀγιότητός των, ἡ ὁποία εἶναι καρπός τῆς πίστεως. Οἱ ἅγιοι εἶναι οἱ περισσότερον τέλειοι χριστιανοί, διότι ἔχουν ἀγιασθῆναι εις τόν μέγιστον, κατά τό δυνατόν, βαθμόν διά τῆς ἀσκήσεως τῆς πίστεως εις τόν Ἀναστάνα καί αἰωνίως ζῶντα Κύριον Ἰησοῦν. Πράγματι, αὐτοί εἶναι οἱ μοναδικοί καί ἀληθινοί ἀθάνατοι μέσα εις τό ἀνθρώπινον γένος, διότι μέ ὅλον τό εἶναι των ζοῦν ἐν τῷ Ἀναστάντι καί διά τόν Ἀναστάνα Χριστόν, καί οὐδείς θάνατος ἔχει ἐξουσίαν ἐπάνω των. Ἡ ζωή των ὀλόκληρος εἶναι ἐκ τοῦ Χριστοῦ, καί δι' αὐτό ὅλη εἶναι χριστο-ζωή. ἡ σκέψις των εἶναι χριστο-σκέψις. ἡ αἴσθησις των χριστο-αἴσθησις. Ὅ,τι εἶναι ἰδικόν των εἶναι πρῶτα τοῦ Χριστοῦ καί κατόπιν ἰδικόν των. Ἄν εἶναι ἡ ψυχή, αὕτη εἶναι πρῶτα τοῦ Χριστοῦ καί μετά ἰδική των. Εἰς αὐτούς δέν εἶναι αὐτοί, ἀλλά τά πάντα καί ἐν πᾶσι Χριστός Κύριος².

Δι' αὐτό οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων δέν εἶναι ἄλλο, παρά ἡ ζωή τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἡ ἐπαναλαμβανομένη εις κάθε ἅγιον, ὀλίγον ἢ πολύ, κατά τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τόν τρόπον. Ἡ ἀκριβέστερον, εἶναι ἡ ζωή τοῦ Χριστοῦ παρατεινομένη διά τῶν ἁγίων. ἡ ζωή τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου, τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, ὁ Ὅποιος δι' αὐτό καί ἔγινεν ἄνθρωπος, διά νά μᾶς δώσῃ καί μεταδώσῃ («παραδώσῃ») ὡς ἄνθρωπος τήν θείαν ζωήν Του. διά νά ἀγιάσῃ καί ἀπαθανατίσῃ καί αἰωνοποιήσῃ μέ τήν ζωήν Του ὡς Θεός, τήν ἰδικήν μας ἀνθρωπίνην ζωήν ἐπί τῆς γῆς. «Ὁ τε γάρ ἀγιάζων καί οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνός πάντες» (Ἑβρ. 2, 11). Ὅλα αὐτά τά κατέστησε δυνατά καί πραγματοποιήσιμα διά τόν ἀνθρώπινον κόσμον ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, ἀπό τότε πού ἔγινεν ἄνθρωπος καί «κεκοινώνηκε σαρκός καί αἵματος», δηλαδή ἔγινε κοινωνός τῆς ἀνθρωπίνης μας φύσεως καί τοιούτοτρόπως ἀδελφός τῶν ἀνθρώπων, ἀδελφός κατά σάρκα καί αἷμα (πρβλ. Ἑβρ. 2, 14, 17). Γενόμενος ἄνθρωπος ἀλλά παραμένων Θεός, ὁ Θεάνθρωπος ἔζη τήν ἁγίαν, ἀναμάρτητον, θεανθρωπίνην ζωήν ἐπί τῆς γῆς καί διά τῆς ζωῆς Του, τοῦ θανάτου Του καί τῆς ἀναστάσεώς Του, κατήργησε

τόν διάβολον καί τό κράτος τοῦ θανάτου. Τοιουτοτρόπως ἔδωσε καί δίδει συνεχῶς εἰς ὅλους ὅσοι πιστεύουν εἰς Αὐτόν τάς ἐνεργείας τῆς χάριτος, διά νά καταργοῦν καί αὐτοί τόν διάβολον καί κάθε θάνατον καί κάθε πειρασμόν (πρβλ. Ἑβρ. 2, 14, 15, 18). Αὐτή ἡ θεανδρική ζωή ὑπάρχει ὅλη εἰς τό θεανθρώπινον σῶμα τοῦ Χριστοῦ – τήν Ἐκκλησίαν – καί βιοῦται συνεχῶς ἀπό αὐτήν, καί ἀπό τό ἐπίγειον –ἐπουράνιον πλήρωμά της καί ἀπό τά ἐπί μέρους μέλη της, κατά τό μέτρον τῆς πίστεώς των. Ἡ ζωή τῶν ἁγίων εἶναι εἰς τήν πραγματικότητα αὐτή ἡ ζωή τοῦ θεανθρώπου Χριστοῦ, ἡ ὁποία διοχετεύεται εἰς τούς ἀκολουθοῦντας Αὐτόν καί βιοῦται ἀπό αὐτούς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του. Διότι, ἀκόμη καί τό κάθε τι αὐτῆς τῆς ζωῆς ἔρχεται πάντοτε ἐκ τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδή Αὐτός εἶναι ἡ ζωή (Ἰωάνν. 14, 6. 1, 4), ζωή ἄπειρος καί ἀτελεύτητος καί αἰωνία, πού μέ τήν θείαν δύναμιν της ἀνιστᾷ ἀπό κάθε θάνατον καί νικᾷ ὅλους τούς θανάτους. Ὅπως ἀκριβῶς λέγει τό παναληθές Εὐαγγέλιον τοῦ Παναληθοῦς Κυρίου: «Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καί ἡ ζωή» (Ἰωάνν. 11, 35). Ὁ θαυμαστός Κύριος, ὁ Ὅποῖος εἶναι ὅλος «ἡ ἀνάστασις καί ἡ ζωή», κατοικεῖ μέ ὅλον τό εἶναι Του, ὡς θεανθρωπίνη πραγματικότης, εἰς τήν Ἐκκλησίαν Του. Δι' αὐτό καί δέν ὑπάρχει τέλος εἰς τήν διάρκειαν τῆς πραγματικότητος αὐτῆς. Ἡ ζωή Του συνεχίζεται εἰς ὅλους τούς αἰῶνας. κάθε χριστιανός εἶναι σύσσωμος τοῦ Χριστοῦ (Ἐφ. 3, 6), καί δι' αὐτό εἶναι χριστιανός διότι ζῆ τήν θεανθρωπίνην ζωήν αὐτοῦ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὡς ὀργανικόν κύτταρόν του.

Τί εἶναι ὁ χριστιανός; Ὁ χριστιανός εἶναι ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ζῆ διά τοῦ Χριστοῦ καί ἐν τῷ Χριστῷ. Διά τοῦτο ἡ θεία ἐντολή τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ λέγει: «Περιπατεῖτε ἀξίως τοῦ Κυρίου» (Κολ. 1, 10), ζῆτε, δηλαδή, ἀξίως τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος ἐσαρκώθη καί παρέμεινε ὡς Θεάνθρωπος ὅλος εἰς τήν Ἐκκλησίαν Του, ἡ ὁποία δι' Αὐτοῦ ζῆ καί ὑπάρχει αἰωνίως. Τότε ζῆ κανεῖς «ἀξίως τοῦ Θεοῦ», ὅταν ζῆ κατά τό Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Διά τοῦτο εἶναι αὐτονόητον νά ὑπάρχη καί ἡ ἐπομένη εὐαγγελική ἐντολή: «Ἀξίως τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε» (Φιλ. 1, 27).

Ἡ ζωή κατά τό Εὐαγγέλιον, ἡ ἁγία ζωή, ἡ θεία ζωή – αὐτή εἶναι ἡ φυσική καί κανονική ζωή διά τούς χριστιανούς. Διότι οἱ χριστιανοί κατά τήν κλήσιν των εἶναι ἅγιοι. Αὐτή ἡ καλή ἀγγελία καί ἐντολή ἀκούεται μέσα ἀπό ὀλόκληρον τό Εὐαγγέλιον τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τό νά ἁγιασθῶμεν ὀλοτελεῖς, καί κατά τήν ψυχὴν καί κατά τό σῶμα, αὐτή εἶναι ἡ κλήσις μας (πρβλ. 1 Θεσ. 5, 22-23). Καί τοῦτο δέν ἀποτελεῖ θαῦμα, ἀλλά κανόνα, τόν κανόνα τῆς πίστεως, τήν φύσιν καί τήν λογικήν τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως.

Εἶναι πρόδηλος καί σαφής ἡ ἐντολή τοῦ Θεοῦ Εὐαγγελίου: «Κατά τόν καλέσαντα ὑμᾶς Ἅγιον καί αὐτοί ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε» (1 Περτ. 1, 15). Τοῦτο δέ σημαίνει: Κατά τόν Χριστόν = τόν Ἅγιον, ὁ Ὅποῖος σαρκωθείς καί ἐνανθρωπήσας ἔδειξεν ἐν Ἐαυτῷ τήν ἀπολύτως ἀγίαν ζωήν, καί ὡς τοιοῦτος δίδει ἐντολήν εἰς τούς ἀνθρώπους: «Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγώ ἅγιός εἰμι» (1 Περτ. 1, 16). Αὐτός ἔχει τό δικαίωμα νά ἐντέλλεται αὐτά, διότι γενόμενος ἄνθρωπος, δίδει δι' Ἐαυτοῦ ὡς Ἁγίου, πάσας τάς θείας δυνάμεις («ἐνεργείας») εἰς τούς ἀνθρώπους τάς ἀναγκαίας «πρός ζωήν καί εὐσέβειαν» εἰς αὐτόν τόν κόσμον (πρβλ. 2 Περτ. 2, 3). Καί οἱ χριστιανοί, ἐνούμενοι πνευματικῶς καί κατά χάριν διά τῆς πίστεως μέ τόν Ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν, λαμβάνουν ἀπό Αὐτόν αὐτάς τάς θείας δυνάμεις διά νά ζήσουν τήν ζωήν τήν ἀγίαν.

Ζῶντες ἐν Χριστῷ οἱ ἅγιοι κάνουν τά ἔργα τοῦ Χριστοῦ, διότι δι' Αὐτοῦ γίνονται ὄχι μόνον δυνατοί ἀλλά καί παντοδύναμοι: «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλ. 4, 13). Κατ' αὐτόν τόν τρόπον γίνεται πραγματικότης ὁ λόγος τῆς Αὐτοαληθείας, τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτόν θά κάνουν ἔργα τά ἰδικά Του καί ἀκόμη μεγαλύτερα: «Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τά ἔργα ἃ ἐγώ ποιῶ κάκεῖνος ποιήσει, καί μείζονα τούτων ποιήσει» (Ἰωάνν. 14, 12). Καί ὄντως ἡ σκιά τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου θεραπεύει τούς ἀρρώστους. ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Ἀθηναῖος μέ τόν λόγον του μετακινεῖ τό ὄρος καί πάλιν τό σταματᾶ... Ὅταν ὁ Θεός ἔγινεν ἄνθρωπος, τότε ἡ Θεία Ζωή ἔγινε καί τοῦ ἀνθρώπου ζωή. ἡ Θεία Δύναμις ἔγινε καί δύναμις τοῦ ἀνθρώπου. ἡ Θεία Ἀλήθεια καί τοῦ ἀνθρώπου ἀλήθεια καί ἡ Θεία Δικαιοσύνη καί τοῦ ἀνθρώπου δικαιοσύνη. ὅλα τά τοῦ Θεοῦ, ἔγιναν καί τοῦ ἀνθρώπου.

Τί εἶναι «Πράξεις τῶν ἀγίων Ἀποστόλων»; – Εἶναι τά ἔργα τοῦ Χριστοῦ, τά ὅποια κάνουν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι μέ τήν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, ἢ μᾶλλον τά κάνουν διά τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποῖος ζῆ ἐν αὐτοῖς καί ἐνεργεῖ δι' αὐτῶν. Καί ἡ ζωή τῶν ἀγίων Ἀποστόλων τί εἶναι; – Ἡ βιώσις τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὅποια ζωή μεταδίδεται μέσα εἰς τήν Ἐκκλησίαν, εἰς ὅλους τούς πιστούς ἀκολούθους Του καί συνεχίζεται ἐσαεὶ δι' αὐτῶν μέσω τῶν ἀγίων μυστηρίων καί τῶν ἀγίων ἀρετῶν.

Οἱ δέ «Βίοι τῶν Ἀγίων» τί εἶναι; Τίποτε ἄλλο παρά ἓνα εἶδος συνεχίσεως τῶν «Πράξεων τῶν Ἀποστόλων». Μέσα εἰς αὐτούς τούς «Βίους» συναντᾶ κανεὶς τό ἴδιον Εὐαγγέλιον, τήν ἰδίαν ζωήν, τήν ἰδίαν ἀλήθειαν, τήν ἰδίαν δικαιοσύνην, τήν ἰδίαν ἀγάπην, τήν ἰδίαν πίστιν, τήν ἰδίαν αἰωνιότητα, τήν ἰδίαν «δύναμιν ἐξ ὕψους», τόν ἴδιον Θεόν καί Κύριον. Διότι

«Ἰησοῦς Χριστός χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. 13, 8): ὁ αὐτός δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν αἰώνων, διαμοιράζων τὰ ἴδια χαρίσματα καί τὰς ἰδίας θείας ἐνεργείας εἰς ὅλους τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτόν. Αὕτη ἡ συνέχισις ὅλων τῶν θείων δυνάμεων καί ζωοποιῶν ἐνεργειῶν, τῶν παραμενουσῶν καί παρατεινομένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καί ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀποτελεῖ ἀκριβῶς τὴν ζῶσαν Ἱεράν Παράδοσιν. Ἡ ἀγία αὕτη Παράδοσις συνεχίζεται ἀδια-κόπως ὡς ζωὴ χαρισματικὴ εἰς ὅλους τοὺς χριστιανούς, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους διὰ τῶν ἀγίων μυστηρίων καί τῶν ἀγίων ἀρετῶν ζῆ ἐν χάριτι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ Ὅποιος εἶναι ὅλος παρών εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι αὕτη τὸ πλήρωμά Του. «Τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου (Ἐφ. 1, 23). Ὁ Θεάνθρωπος Χριστός εἶναι τὸ ὑπερτέλειον πλήρωμα τῆς Θεότητος: «ὅτι ἐν Αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς» (Κολ. 2, 9). Οἱ δὲ χριστιανοὶ πρέπει, διὰ τῶν ἀγίων μυστηρίων καί τῶν ἀγίων ἀρετῶν, νὰ πληρωθοῦν «εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. 3, 19). Οἱ «Βίοι τῶν Ἀγίων» ἐμφανίζουν ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ πρόσωπα, τὰ πεπληρωμένα διὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, πρόσωπα χριστοφόρα, ἅγια, εἰς τὰ ὁποῖα διαφυλάσσεται καί διὰ τῶν ὁποίων μεταδίδεται ἡ ἀγία παράδοσις αὐτῆς τῆς ἐν χάριτι ζωῆς. Διαφυλάσσεται καί μεταδίδεται διὰ τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας των. Διότι οἱ βίοι τῶν ἀγίων δέν εἶναι ἄλλο, παρά αἱ εὐαγγελικαὶ θεῖαι ἀλήθειαι μεταφερθεῖσαι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν μας διὰ τῆς χάριτος καί τῶν ἀσκήσεων. Δέν ὑπάρχει εὐαγγελικὴ ἀλήθεια, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἡμπορῆ νὰ μεταβληθῆ εἰς ζωὴν. Ὅλαι αἱ ἀλήθειαι αὐταὶ ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν Χριστόν δι' ἓνα σκοπόν: διὰ νὰ γίνουν ζωὴ μας, πραγματικότης μας, κτῆμα ἰδικόν μας, χαρὰ μας. Καί οἱ ἅγιοι, ὅλοι των μέχρις ἐνός, ζοῦν αὐτὰς τὰς θείας ἀληθείας ὡς τὸ κέντρον τῆς ζωῆς των καί ὡς τὴν οὐσίαν τοῦ εἶναι των. Ἀκριβῶς, δι' αὐτό «οἱ Βίοι τῶν Ἀγίων» ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν καί μαρτυρίαν ὅτι ἡ καταγωγὴ μας εἶναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ὅτι ἡμεῖς δέν εἴμεθα ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ἄλλου. ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀληθινὸς ἄνθρωπος μόνον ἐν τῷ Θεῷ. ὅτι ζῶμεν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τοῦ οὐρανοῦ. ὅτι «ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλ. 3, 20) καί ὅτι ὁ σκοπός μας εἶναι νὰ οὐρανώσωμεν τὸν ἑαυτόν μας, τρεφόμενοι μέ τὸν «οὐράνιον ἄρτον», τὸν καταβά-ντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν (πρβλ. Ἰωάνν. 6, 33, 35, 51). Ὁ οὐράνιος αὐτός ἄρτος κατέβη εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ μᾶς τρέφῃ μέ τὴν αἰωνίαν Θεῖαν Ἀλήθειαν, μέ τὴν αἰωνίαν Θεῖαν ἀγαθότητα, τὴν αἰωνίαν Θεῖαν Δικαιοσύνην, τὴν αἰωνίαν Θεῖαν Ἀγάπην, τὴν αἰωνίαν Θεῖαν Ζωὴν, – διὰ τῆς

Θείας Εύχαριστίας, διά τῆς ζωῆς μας ἐν τῷ μόνῳ ἀληθινῷ Θεῷ καί Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ (πρβλ. Ἰωάνν. 6, 50-51, 53-57). Μέ ἄλλους λόγους, ἡ κλῆσις μας εἶναι: νά πληρωθῶμεν μέ τόν Θεάνθρωπον Χριστόν, μέ τās θείας καί ζωοποιούς ἐνεργείας Του, νά φθάσωμεν εἰς τήν ἐνχρίστωσιν καί χριστοποίησιν μας. Ἐάν ἐργάζεσαι δι' αὐτό, τότε εὐρίσκεσαι ἤδη εἰς τόν οὐρανόν, παρ' ὅλον ὅτι περιπατεῖς ἐπί τῆς γῆς. εἶσαι ἤδη ὅλος ἐν τῷ Θεῷ, μολονότι τό εἶναι σου παραμένει εἰς τά ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ὁ ἄνθρωπος χριστοποιούμενος ξεπερνᾷ τόν ἑαυτόν του ὡς ἄνθρωπον, τόν ξεπερνᾷ διά τοῦ Θεοῦ, διά τοῦ Θεανθρώπου, ἐν τῷ Ὁποίῳ ἐδόθη ὁ τέλειος τύπος τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ πλήρους, τοῦ θεοειδοῦς ὄντως ἀνθρώπου. Ἐν Αὐτῷ ἀκόμη ἐδόθησαν παντοδύναμοι θεῖαι ἐνέργειαι διά τῶν ὁποίων ἀνυψώνεται ὁ ἄνθρωπος ὑπεράνω κάθε ἀμαρτίας, κάθε θανάτου, κάθε κολάσεως. καί τοῦτο, μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί διά τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας «πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν» (Ματθ. 16, 18), διότι ἐν αὐτῇ ζῆ ὅλος ὁ θαυμαστός Θεάνθρωπος Κύριος μέ ὅλας Του τās θείας δυνάμεις, τās ἐνεργείας, τās ἀληθείας, τās πραγματικότητας, τās τελειότητας, τās ζωάς καί τās αἰωνιότητας.

Οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» εἶναι ἱεραὶ μαρτυρίαι περί τῆς θαυματουργικῆς δυνάμεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς τήν πραγματικότητα, αὐτοὶ δέν εἶναι ἄλλο παρά αἱ ἴδιαι αἱ μαρτυρίαι τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων συνεχιζόμεναι διά μέσου τῶν αἰώνων. Ἐπειδή καί οἱ ἅγιοι δέν εἶναι ἄλλο, παρά μάρτυρες ἅγιοι, ὅπως καί οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, πού εἶναι οἱ πρωτομάρτυρες. Τίνος μάρτυρες; – Τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Αὐτοῦ: Τοῦ σταυρωθέντος, τοῦ ἀναστάντος, τοῦ ἀναληφθέντος, τοῦ αἰωνίως ζῶντος. Μάρτυρες τοῦ Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας, τό ὁποῖον συνεχίζει νά γράφεται ἀδιάκοπα μέ τά ἅγια εὐαγγελικά ἔργα, ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν. Διότι ὁ Χριστός, ὁ Ὁποῖος εἶναι ὁ αὐτός εἰς τούς αἰῶνας, θαυματουργεῖ συνεχῶς μέ τήν ἰδίαν θείαν δύναμιν, διά τῶν ἁγίων μαρτύρων του. Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι εἶναι οἱ πρῶτοι ἅγιοι μάρτυρες τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καί τῆς Θεανθρωπίνης Του οἰκονομίας τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου (Πρβλ. Πράξ. 1,8,22. 2, 32. 3, 15. 4, 33. 5, 32. 10, 39, 41-42. 13, 31. 22, 15. 26, 16. Ἰωάνν. 21, 24-25. Λουκ. 24, 48.). καί οἱ βίοι αὐτῶν ἀποτελοῦν τās ζωντανάς καί αἰωνίας μαρτυρίας περί τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Σωτῆρος, ὡς νέας ζωῆς, ζωῆς κεχαριτωμένης, ζωῆς ἁγίας, θείας, Θεανδρικῆς καί ἐπομένως ζωῆς θαυματουργικῆς καί ἀληθινῆς, ὅπως εἶναι θαυματουργική καί ἀληθινή ἡ ἴδια ἡ ζωή τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Καί οἱ χριστιανοί; – Εἶναι οἱ ἄνθρωποι, διά τῶν ὁποίων συνεχίζεται ἡ ἁγία Θεανθρωπίνη ζωή τοῦ Χριστοῦ ἀπό γενεᾶς εἰς

γενεάν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ὅλοι τους ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ = τήν Ἐκκλησίαν, καί εἶναι σύσσωμοι τοῦ Χριστοῦ καί μέλη μεταξύ των (1 Κορ. 12, 27, 12-14. 10, 17. Ρωμ. 12, 5. Ἐφ. 3, 6.). Ὁ ποταμός τῆς ἀθανάτου θείας ζωῆς ἄρχισε νά ρέη, νά κυλᾷ ἀκατάπαυστα ἀπό τόν Θεάνθρωπον Χριστόν. καί οἱ χριστιανοί εἰσέρχονται δι' αὐτοῦ εἰς τήν αἰωνίαν ζωήν. Οἱ χριστιανοί εἶναι τό Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ συνεχιζόμενον διά μέσου ὄλων τῶν αἰώνων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἰς τούς «Βίους τῶν Ἁγίων» ὅλα εἶναι συνηθισμένα, ὅπως καί εἰς τό εὐαγγέλιον, ἀλλά καί ὅλα εἶναι παράδοξα, ὅπως εἰς τό Εὐαγγέλιον. ἐν τούτοις καί εἰς τās δύο περιπτώσεις εἶναι ὅλα πραγματικά καί ἀληθινά, κατά ἓνα μοναδικόν τρόπον. Ἀληθινά δέ καί πραγματικά κατά τήν ἰδίαν θεανθρωπίνην ἀλήθειαν καί τήν ἰδίαν θεανδρικήν πραγματικότητα, καί μεμαρτυρημένα μέ τήν ἰδίαν ἀγίαν δύναμιν – θείαν καί ἀνθρωπίνην – κατά τρόπον θεϊκῶς καί ἀνθρωπίνως τέλειον.

Λοιπόν, οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων»; – Ἴδού, εὕρισκόμεθα εἰς χῶρον οὐράνιον, διότι ἡ γῆ γίνεται οὐρανός διά τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ. Ἴδού ὅτι εὕρισκόμεθα μεταξύ τῶν ἐν σώματι ἀγγέλων, μεταξύ τῶν χριστοφόρων. Ὅπου δέ εἶναι αὐτοί, ἐκεῖ καί ὁλος ὁ Κύριος ὁ Θεός, ἐν αὐτοῖς καί μεθ' αὐτῶν καί ἐν μέσῳ αὐτῶν («ὁ Θεός ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος», «Θεός ἐν μέσῳ θεῶν»). ἐκεῖ καί ὅλη ἡ αἰωνία Ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ καί ὅλη ἡ αἰωνία Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ καί ὅλη ἡ αἰωνία Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ὅλη ἡ αἰωνία Ζωή τοῦ Θεοῦ.

Οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων»! – Ἴδού εὕρισκόμεθα εἰς τόν παράδεισον, ὅπου φυτρώνει καί αὐξάνει ὅ,τι τό θεῖον, τό ἅγιον, τό ἀθάνατον, τό αἰώνιον, τό δίκαιον, τό ἀληθινόν, τό εὐαγγελικόν. Διότι εἰς κάθε ἓνα ἅγιον ἦνθησε διά τοῦ Σταυροῦ τό δένδρον τῆς ζωῆς, τῆς αἰωνίας, θείας καί ἀθανάτου ζωῆς, καί ἐκαρποφόρησε πολλούς καρπούς. Ὁ δέ Σταυρός εἰσάγει εἰς τόν παράδεισον, εἰσάγει καί ἡμᾶς μετά τόν ληστήν, ὁ ὁποῖος, πρὸς ἐνθάρρυνσίν μας, εἰσῆλθεν πρῶτος εἰς τόν παράδεισον μετά τόν Πανάγιον Θεῖον Σταυροφόρον, τόν Χριστόν. εἰσῆλθε δέ μέ τόν σταυρόν τῆς μετανοίας.

Οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων»! – Ἴδού εὕρισκόμεθα εἰς τήν αἰωνιότητα. χρόνος δέν ὑπάρχει πλέον: «Χρόνος οὐκέτι ἔσται» (Ἄποκ. 10, 7), διότι εἰς τούς ἁγίους τοῦ Θεοῦ βασιλεύει ἡ αἰωνία Θεία Ἀλήθεια, ἡ αἰωνία Θεία Δικαιοσύνη, ἡ αἰωνία Θεία Ἀγάπη, ἡ αἰωνία Θεία Ζωή. Καί «ὁ θάνατος οὐκ ἔστι ἔτι» εἰς αὐτούς, διότι ὅλον τό εἶναί των εἶναι γεμᾶτον ἐκ τῶν ἀναστασίμων θείων δυνάμεων τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, τοῦ μοναδικοῦ Νικητοῦ τοῦ θανάτου καί ὄλων τῶν θανάτων εἰς ὅλους τούς κόσμους. Δέν ὑπάρχει θάνατος δι' αὐτούς – τούς ἁγίους ἀνθρώπους, διότι ὅλον τό εἶναί των εἶ-

ναι πεπληρωμένον από τόν Μόνον Ἀθάνατον – τόν Ὑπεραθάνατον Κύριον καί Θεόν μας Ἰησοῦν Χριστόν. Εὐρισκόμενοι μεταξύ αὐτῶν ἡμεῖς ἐπάνω εἰς τήν γῆν, εὐρισκόμεθα μεταξύ τῶν μοναδικά ἀληθινῶν ἀθανάτων, οἱ ὅποιοι ἐνίκησαν κάθε ἄδην. Ὅταν εἴμεθα μέ αὐτούς κανένα εἶδος θανάτου δέν ἤμπορεῖ νά μᾶς βλάψῃ, διότι οἱ ἅγιοι εἶναι σάν ἀλεξικέραυνα τοῦ θανάτου.

Οἱ ἅγιοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἐπί τῆς γῆς ζοῦν τάς ἀγίας, αἰωνίας, θείας ἀληθείας. Δι' αὐτό καί οἱ «Βίοι τῶν Ἀγίων» ἀποτελοῦν εἰς τήν πραγματικότητα τήν ἐφηρμοσμένην Δογματικήν, ἐπειδή ἔχουν βιωθῆ ἀπό αὐτούς ὅλαι αἱ ἅγιοι καί αἰώνιοι δογματικά ἀλήθειαι, εἰς ὀλόκληρον τήν ζωογόνον καί δημιουργικήν δύναμιν των. Εἰς τούς «Βίους τῶν Ἀγίων» καταδεικνύεται κατά τόν πλέον ὀφθαλμοφανῆ τρόπον, ὅτι τά δόγματα δέν εἶναι μόνον ὄντολογικά ἀλήθειαι καθ' ἑαυτάς καί δι' ἑαυτάς, ἀλλ' ὅτι τό κάθε δόγμα εἶναι πηγὴ τῆς αἰωνίου ζωῆς καί τῆς ἀγίας πνευματικότητος, σύμφωνα μέ τό παναληθές Εὐαγγέλιον τοῦ μοναδικοῦ καί ἀναντικατάστατου Σωτῆρος καί Κυρίου: «Τά ρήματά μου πνεῦμά ἐστι καί ζωή ἐστι» (Ἰωάν. 6, 63). Διότι, κάθε «ρήμα Κυρίου, κάθε λόγος τοῦ Θεοῦ, προχέει μίαν δύναμιν σωστικήν, ἀγιαστικήν, ἢ ὁποία χαριτώνει, ζωοποιεῖ καί μεταμορφώνει.

Ἄνευ τῆς ἀγίας δογματικῆς ἀληθείας περί τῆς Ἀγίας Τριάδος, δέν θά εἴχομεν τάς θείας ἐνεργείας ἀπό τήν Ἀγίαν Τριάδα, τάς ὁποίας ἀντλοῦμεν διὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καί αἱ ὁποῖαι μᾶς ζωοποιοῦν, μᾶς ἀγιάζουν, μᾶς σώζουν καί μᾶς θεώνουν. Ἄνευ τῆς ἀγίας ἀληθείας περί τοῦ Θεανθρώπου, δέν ὑπάρχει σωτηρία διὰ τόν ἄνθρωπον, διότι ἀπό τήν ἀλήθειαν αὐτήν, ὅταν τήν ζῆ ὁ ἄνθρωπος, πηγάζει ἡ θεία δύναμις, πού σώζει ἀπό τήν ἁμαρτίαν, ἀπό τόν θάνατον, ἀπό τόν διάβολον. Καί αὐτή ἡ δογματική ἀλήθεια περί τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ μήπως δέν ἔχει μαρτυρηθῆ σαφέστατα καί ἐμπειρικώτατα εἰς τούς βίους ἀναριθμήτων ἁγίων; Ἐπειδή, δι' αὐτό ἀκριβῶς οἱ ἅγιοι εἶναι ἅγιοι, διότι ζοῦν ὅλον τόν Θεάνθρωπον Κύριον Ἰησοῦν ὡς τήν ψυχὴν τῆς ψυχῆς των, ὡς τήν συνείδησιν τῆς συνειδήσεώς των, τόν νοῦν τοῦ νοῦ των, τήν ὑπαρξιν τῆς ὑπάρξεώς των, τήν ζωὴν τῆς ζωῆς των. Τοιοῦτοτρόπως κάθε ἕνας ἀπό αὐτούς βροντοφωνεῖ μαζί μέ τόν θεῖον Ἀπόστολον τήν ἀλήθειαν: «Ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός» (Γαλ. 2, 20). – Ἐμβαθύνετε εἰς τούς βίους τῶν ἁγίων: Ἰδοῦ, ἀπό ὅλους αὐτούς ἀκτινοβολεῖ ἡ χαρισματική, ἡ ζωοποιός καί σωστική δύναμις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ Ὅποία τούς ὠδήγησεν ἀπό ἄσκησιν εἰς ἄσκησιν, ἀπό ἀρετὴν εἰς ἀρετὴν, ἀπό νίκην κατά τῆς ἁμαρτίας εἰς τήν

νίκην κατά τοῦ θανάτου, ἀπό τήν νίκην κατά τοῦ θανάτου εἰς τήν νίκην κατά τοῦ διαβόλου. Αὕτη τοὺς εἰσάγει εἰς τήν πνευματικὴν χαρὰν, ὅπου δέν ὑπάρχει ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός, ἀλλὰ «εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Ρωμ. 14, 17). χαρὰ καὶ εἰρήνη ἀπό τήν κερδισμένην νίκην ἐναντίον κάθε ἁμαρτίας, κάθε πάθους, κάθε θανάτου, κάθε πονηροῦ πνεύματος. Ὅλα αὐτὰ ἀναμφιβόλως, μαρτυροῦν βιωματικῶς καὶ ἐμπειρικῶς τὸ ἀληθές τοῦ ἁγίου δόγματος περὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ὄντως «τιμιωτέρας τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέρας ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ». Αὐτὸ τὸ δόγμα τὸ φυλάσσουν εἰς τήν καρδίαν των οἱ ἅγιοι διὰ τῆς πίστεως καὶ μέ φλογερὰν ἀγάπην ζοῦν δι' αὐτοῦ. – Ἐάν δέ πάλιν θέλετε μίαν ἢ δύο χιλιάδας ἀναμφισβητήτους μαρτυρίας περὶ τῆς ζωηφόρου καὶ ζωοποιοῦ δυνάμεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Κυρίου, πού νά εἶναι συγχρόνως καὶ ἐμπειρικαὶ ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας τοῦ δόγματος τοῦ σωτηριώδους σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου, ξεκινήσατε μέ τήν πίστιν εἰς τοὺς «Βίους τῶν Ἁγίων». Θά ἰδῆτε τότε καὶ θά αἰσθανθῆτε ὅπωςδήποτε ὅτι δι' ἕκαστον ἅγιον καὶ δι' ὅλους μαζί, ἡ δύναμις τοῦ Σταυροῦ ἀποτελεῖ τὸ ἀήττητον ὄπλον μέ τὸ ὁποῖον αὐτοὶ νικοῦν ὅλους τοὺς ὀρατοὺς καὶ ἀοράτους ἐχθρούς τῆς σωτηρίας των. Θά ἰδῆτε, ἀκόμη, τὸν Σταυρὸν παντοῦ ἐντός των: εἰς τήν συνείδησίν των, εἰς τὸν νοῦν των, εἰς τήν θέλησίν των, εἰς τὸ σῶμά των. Θά τὸν ἰδῆτε ὡς ἀστείρευτον πηγὴν σωστικῶν καὶ ἁγιαστικῶν δυνάμεων πού τοὺς ὀδηγοῦν ἀσφαλῶς ἀπὸ τελειότητα εἰς τελειότητα, ἀπὸ χαρὰν εἰς χαρὰν, μέχρις ὅτου τοὺς φέρουν εἰς τήν αἰωνίαν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, «ἐνθα ὁ τῶν ἐορταζόντων ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος καὶ ἡ ἀνέκφραστος ἡδονὴ τῶν καθορόντων τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου τὸ κάλλος τὸ ἄρρητον».

Ἀλλὰ μέ τήν ἁγίαν ζωὴν των καὶ μέ τὰ ἅγια πρόσωπά των οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, ἐπιβεβαιώνουν κατὰ τρόπον πειστικόν καὶ ἀληθινόν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δόγματα, ὅπως: περὶ τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τῆς χάριτος, περὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων, περὶ τῶν ἁγίων ἀρετῶν, περὶ τοῦ ἀνθρώπου, περὶ τῆς ἁμαρτίας, περὶ τῶν ἱερῶν λειψάνων, περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων, περὶ τῆς μελ-λούσης ζωῆς, περὶ ὅλων τῶν ἄλλων, πού ἀποτελοῦν τήν θεανθρωπίνην οἰκονομίαν τῆς σωτηρίας. Naί, οἱ «βίοι τῶν Ἁγίων» εἶναι ἡ ἐμπειρικὴ Δογματικὴ. Εἶναι ἡ βιωματικὴ Δογματικὴ, Δογματικὴ ἡ ὁποία ἔχει γίνει βίωμα μέσα εἰς τήν ἁγίαν ζωὴν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπων.

Ἐκτός αὐτῶν, οἱ «βίοι τῶν Ἁγίων» περιέχουν καὶ ὅλην τήν ὀρθόδοξον Ἠθικὴν, – τὸ ὀρθόδοξον ἦθος, εἰς ὀλόκληρον τήν λάμπιν τοῦ θεανθρωπίνου μεγαλείου του καὶ τῆς ἀκαταβλήτου δυνάμεώς του. Εἰς τοὺς

βίους τῶν ἁγίων ἀποδεικνύεται καί καταδεικνύεται κατά τρόπον πειστικόν καί πραγματικόν, ὅτι τά ἅγια μυστήρια εἶναι αἱ πηγαί τῶν ἁγίων ἀρετῶν, αἱ δέ ἅγιοι ἀρεταί, καρποὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἐξ αὐτῶν γεννῶνται, δι' αὐτῶν ἀναπτύσσονται καί τρέφονται καί ζοῦν, δι' αὐτῶν τελειοποιῶνται καί αἰωνίζονται. Ὅλοι οἱ θεῖοι ἠθικοὶ νόμοι πηγάζουν ἐκ τῶν ἁγίων μυστηρίων καί πραγματοποιοῦνται διὰ τῶν ἁγίων ἀρετῶν. Δι' αὐτό καί οἱ «Βίοι τῶν Ἀγίων» ἀποτελοῦν τὴν βιωματικὴν Ἠθικὴν, τὴν ἐφηρμοσμένην Ἠθικὴν. Ἐξ ἄλλου, αὐτοὶ πάλιν οἱ «Βίοι τῶν Ἀγίων» βεβαιώνουν ἀναμφισβήτητα ὅτι ἡ Ἠθικὴ δέν εἶναι ἄλλο, παρά μία ἐφηρμοσμένη Δογματικὴ. Ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τῶν ἁγίων συντίθεται ἀπὸ τά ἅγια μυστήρια καί τὰς ἁγίας ἀρετάς, τά δέ ἅγια μυστήρια καί αἱ ἅγιοι ἀρεταί εἶναι καρποὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἐνεργοῦντος τά πάντα ἐν πᾶσι (1 Κορ. 12, 4, 6, 11).

Ἄλλὰ τί εἶναι ἀκόμη οἱ «Βίοι τῶν Ἀγίων»; Ἡ μοναδικὴ Παιδαγωγικὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Διότι μέσα εἰς αὐτούς, κατὰ ἀναριθμήτους εὐαγγελικοὺς τρόπους, τελείως δοκιμασμένους διὰ τῆς μακραίωνος ἐμπειρίας, ἔχει καταδειχθῆ πῶς διαπλάσσεται καί οἰκοδομεῖται τὸ τέλειον ἀνθρώπινον πρόσωπον, ὁ τέλειος ἄνθρωπος, καί πῶς αὐξάνει «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Εφ. 4, 13), διὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων καί τῶν ἁγίων ἀρετῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο δέ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸ παιδαγωγικόν ἰδεῶδες τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ μόνον παιδαγωγικόν ἰδεῶδες τὸ ἄξιον ἐνός θεοειδοῦς ὄντος, ὅπως εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Τὸ ἰδανικόν αὐτὸ ἔθεσεν ἀλλὰ καί ἐπραγματοποίησε πρῶτος ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, κατόπιν δέ Αὐτοῦ τὸ ἐπραγματοποίησαν καί οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καί οἱ λοιποὶ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις ὁμως, ἄνευ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καί ἔξω ἀπὸ Αὐτόν, ὅποιονδήποτε καί ἂν εἶναι τὸ παιδαγωγικόν ἰδανικόν τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς θά παραμένῃ διὰ παντός ἓνα ὄν ἀτελές, ἓνα ὄν θνητόν, ἓνα ὄν ἄθλιον καί τραγικόν, ἄξιον τῶν δακρύων ὄλων τῶν ὀφθαλμῶν, ὅσοι ὑπάρχουν εἰς τοὺς κόσμους τοῦ Θεοῦ.

Ἐάν θέλετε, οἱ «Βίοι τῶν Ἀγίων» εἶναι μιὰ ἰδιόμορφος ὀρθόδοξος Ἐγκυκλοπαιδεῖα. Εἰς αὐτούς δύναται νὰ εὔρη κανεὶς ὅλα ὅσα χρειάζονται εἰς μίαν ψυχὴν πεινασμένην καί διψασμένην διὰ τὴν αἰωνίαν Δικαιοσύνην καί αἰωνίαν Ἀλήθειαν μέσα εἰς αὐτόν τὸν κόσμον. πεινασμένην καί διψασμένην διὰ τὴν θείαν ἀθανασίαν καί τὴν αἰωνίαν ζωὴν. Ἐάν διψᾷς τὴν πίστιν, θά τὴν εὔρης πλουσίαν εἰς τοὺς «Βίους τῶν Ἀγίων» καί θά χορτάσης τὴν ψυχὴν σου μέ τροφήν διὰ τὴν ὁποῖαν ποτέ δέν θά ξαναπεινάσης. Ἐάν ποθῆς τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλπίδα, τὴν

πραότητα, τήν ταπείνωσιν, τήν μετάνοιαν, τήν προσευχήν ἢ ὅποιανδήποτε ἀρετήν καί ἄσκησιν, εἰς τούς «Βίους τῶν Ἁγίων» θά εὔρης ἕνα πλῆθος ἀγίων διδασκάλων διά κάθε ἄσκησιν καί θά λάβης τήν βοήθειαν τῆς χάριτος διά κάθε ἀρετήν. Ἐάν περνᾷς μαρτύρια διά τήν πίστιν σου εἰς τόν Χριστόν, οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» θά σέ παρηγορήσουν καί θά σέ ἐνθαρρύνουν, θά σέ ἐνδυναμώσουν καί θά σέ ἀναπτερώσουν, ὥστε τά μαρτύριά σου νά μεταβληθοῦν εἰς χαράν. Εἶσαι εἰς ὅποιονδήποτε πειρασμόν; Οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» θά σέ βοηθήσουν νά τόν νικήσης καί τώρα καί πάντοτε. Ἐάν πάλιν εὐρίσκεσαι εἰς κίνδυνον ἀπό τούς ἀοράτους ἐχθρούς τῆς σωτηρίας σου, οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» θά σέ ὀπλίσουν μέ τήν «πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. 6, 11, 13) καί σύ θά τούς πολεμήσης καί θά τούς διαλύσης ὅλους, καί τώρα καί πάντοτε καί εἰς ὅλην σου τήν ζωήν. Ἐάν ἐξ ἄλλου εὐρίσκεσαι ἐν μέσῳ ὀρατῶν ἐχθρῶν καί διωκτῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» θά σοῦ δώσουν τό θάρρος καί τήν δύναμιν τῆς ὁμολογίας, διά νά ὁμολογήῃς ἄνευ φόβου τόν μόνον ἀληθινόν Θεόν καί Κύριον εἰς ὅλους τούς κόσμους, τόν Ἰησοῦν Χριστόν. θά στέκης διά τήν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου Του ἀκλόνητος μέχρι θανάτου, ὅποιουδήποτε θανάτου, καί θά αἰσθανθῆς τόν ἑαυτόν σου δυνατώτερον ἀπό κάθε θάνατον καί ἀπό κάθε ἐχθρόν τοῦ Χριστοῦ. Ὑποφέρων διά τόν Χριστόν, θά ἀλαλάζης ἀπό χαράν, αἰσθανόμενος μέ ὅλον σου τό εἶναι, ὅτι ἡ ζωή σου εὐρίσκεται εἰς τούς οὐρανοῦς, πέραν ὅλων τῶν θανάτων, κρυμμένη σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ (Κολ. 3, 3).

Οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» δείχνουν πολυαρίθμους ἀλλά πάντοτε βεβαίους δρόμους σωτηρίας, φωτισμοῦ, ἁγιασμοῦ, μεταμορφώσεως, χριστοποίησης, θεώσεως. δείχνουν ὅλους τούς τρόπους μέ τούς ὁποίους ἡ ἀνθρωπίνη φύσις κατανικᾷ τήν ἁμαρτίαν, τήν κάθε ἁμαρτίαν. πῶς νικᾷ τό πάθος, τό κάθε πάθος. πῶς νικᾷ τόν θάνατον, τόν κάθε θάνατον. πῶς νικᾷ τόν δαίμονα, τόν κάθε δαίμονα. Ἐδῶ εὐρίσκεται φάρμακον διά κάθε ἁμαρτίαν, καί διά κάθε πάθος θεραπεία, ἀπό κάθε θάνατον ἀνάστασις, καί ἀπό κάθε διάβολον ἀπελευθέρωσις, ἀπό ὅλα μαζί τά κακά ἢ σωτηρία. Δέν ὑπάρχει πάθος, δέν ὑπάρχει ἁμαρτία, πού νά μή ὑποδεικνύεται μέσα εἰς τούς «Βίους τῶν Ἁγίων» ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον νικᾶται, νεκρώνεται, ἐκριζώνεται. Εἰς αὐτούς φαίνεται ὀλοκάθαρα, ὅτι δέν ὑπάρχει πνευματικός θάνατος, ἐκ τοῦ ὁποῖου δέν θά ἦτο δυνατή ἡ ἀνάστασις μέ τήν θείαν δύναμιν τοῦ Ἀναστάντος καί Ἀναληφθέντος Κυρίου Ἰησοῦ. δέν ὑπάρχει βάσανον ἢ θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ κακοπάθεια, τήν ὁποίαν ὁ Κύριος διά τήν εἰς Αὐτόν πίστιν νά μή μεταβάλλῃ βαθμηδόν ἢ διά μιᾶς εἰς μίαν

ἤρεμον καί κατανουκτικήν χαράν. – Πῶς γίνεται κανείς ἀπό ἀμαρτωλός δίκαιος; Ἰδού, ὅτι ἔχομεν ἓνα πλῆθος ἀπό συγκλονιστικά παραδείγματα μέσα εἰς τούς βίους τῶν ἁγίων! Πῶς δύναται κανείς ἀπό ληστής, πόρνος, μέθυσος, ἄσωτος, φονεύς, μοιχός, νά γίνῃ ἅγιος; Δι' αὐτό θά εὕρωμεν πάμπολλα παραδείγματα ἐδῶ. Ἐπίσης – πῶς ἀπό ἓναν φίλαυτον, φιλόζωον, ἰδιοτελεῖ, ἄπιστον, ἄθεον, ὑπερήφανον, φιλάργυρον, ἐμπαθῆ, ἓνα κακοῦργον, ἓνα διαφθαρμένον, ὀργίλον, πονηρόν, ὑπουλον, χαιρέκακον, φθονερόν, κενόδοξον, φιλόδοξον, κακοήθη, ἄρπαγα καί ἀνελεήμονα, πῶς γίνεται ἓνας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ; Οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» θά μᾶς τό δείξουν καί ἐξηγήσουν.

Ἄλλ' ἐπίσης εἰς τούς «Βίους τῶν Ἁγίων» ἔχομεν παρά πολλά καί θαυμαστά παραδείγματα διά τό πῶς ἓνας νέος γίνεται ἅγιος νέος, μία κόρη γίνεται ἁγία κόρη, πῶς ἓνας γέρος γίνεται ἅγιος γέρος, πῶς μία γερόντισσα γίνεται ἁγία γερόντισσα, πῶς ἓνα παιδί γίνεται ἅγιο παιδί, πῶς οἱ γονεῖς γίνονται ἅγιοι γονεῖς, πῶς ἓνας υἱός γίνεται ἅγιος υἱός, πῶς μία θυγατέρα γίνεται ἁγία θυγατέρα, πῶς μία οἰκογένεια γίνεται ἁγία οἰκογένεια, πῶς μία κοινωνία γίνεται ἁγία κοινωνία, πῶς ἓνας ἱερεὺς γίνεται ἅγιος ἱερεὺς, πῶς ἓνας ἐπίσκοπος γίνεται ἅγιος ἐπίσκοπος, πῶς ἓνας βοσκός γίνεται ἅγιος βοσκός, πῶς ἓνας γεωργός γίνεται ἅγιος γεωργός, πῶς ἓνας βασιλεύς γίνεται ἅγιος βασιλεύς, πῶς ἓνας ἐργάτης γίνεται ἅγιος ἐργάτης, πῶς ἓνας δικαστής γίνεται ἅγιος δικαστής, πῶς ἓνας δάσκαλος γίνεται ἅγιος δάσκαλος, πῶς ἓνας καθηγητής γίνεται ἅγιος καθηγητής, πῶς ἓνας στρατιώτης γίνεται ἅγιος στρατιώτης, πῶς ἓνας ἀξιωματικός γίνεται ἅγιος ἀξιωματικός, πῶς ἓνας κυβερνήτης γίνεται ἅγιος κυβερνήτης, πῶς ἓνας γραμματεὺς γίνεται ἅγιος γραμματεὺς, πῶς ἓνας ἔμπορος γίνεται ἅγιος ἔμπορος, πῶς ἓνας μοναχός γίνεται ἅγιος μοναχός, πῶς ἓνας οἰκοδόμος γίνεται ἅγιος οἰκοδόμος, πῶς ἓνας ἰατρός γίνεται ἅγιος ἰατρός, πῶς ἓνας τελώνης γίνεται ἅγιος τελώνης, πῶς ἓνας ἐπαγγελματίας γίνεται ἅγιος ἐπαγγελματίας, πῶς ἓνας φιλόσοφος γίνεται ἅγιος φιλόσοφος, πῶς ἓνας ἐπιστήμων γίνεται ἅγιος ἐπιστήμων, πῶς ἓνας πολιτικός γίνεται ἅγιος πολιτικός, πῶς ἓνας ὑπουργός γίνεται ἅγιος ὑπουργός, πῶς ἓνας πτωχός γίνεται ἅγιος πτωχός, πῶς ἓνας πλούσιος γίνεται ἅγιος πλούσιος, πῶς ἓνας δοῦλος γίνεται ἅγιος δοῦλος, πῶς ἓνας δεσπότης γίνεται ἅγιος δεσπότης, πῶς οἱ σύζυγοι γίνονται ἅγιοι σύζυγοι, πῶς ἓνας συγγραφεὺς γίνεται ἅγιος συγγραφεὺς, πῶς ἓνας καλλιτέχνης γίνεται ἅγιος καλλιτέχνης.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐδιάβασε τούς «Βίους τῶν Ἁγίων» αἰσθάνεται καί καταλαβαίνει μέ ὅλην τήν ὑπαρξίν του, ὅτι μόνον «σύν πᾶσι τοῖς ἁγίοις» (Ἐφ. 3, 18) ἤμπορεῖ νά γνωρίσῃ Χριστόν τόν Θεόν, καί ὅλα τά ἐν Αὐτῷ καί περί Αὐτοῦ, καί ὅσα πηγάζουν ἀπ' Αὐτόν (πρβλ. Ἐφ. 3, 18-19). Καί οἱ ἅγιοι; – Παίρνουν ἀγιότητα «ἐξ Ἐνός πάντες», ἀπό τόν Ἕνα τόν Μόνον Ἅγιον (πρβλ. Ἐβρ. 2, 11). Διά τās χριστοποθήτους ἀσκήσεις των τούς δίνεται τό Ἅγιον Πνεῦμα, τό μόνον πού γνωρίζει τά βάθη τοῦ Θεοῦ, τά βάθη τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Καί αὐτοί μᾶς ὁμιλοῦν διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διά τό ἄρρητον μυστήριον τοῦ Χριστοῦ καί δι' ὅλα τά ἀνέκφραστα δῶρα, πού ἐδόθησαν εἰς ἡμᾶς διά Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ (πρβλ. Α' Κορ. 2, 9-12). Ναί τό «μυστήριον τοῦ Χριστοῦ» μόνον διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποκαλύπτεται καί μόνον εἰς τούς ἁγίους ἀνθρώπους (πρβλ. Ἐφ. 3, 3-5. Κολ. 1, 26). Δι' αὐτό οἱ ἅγιοι εἶναι οἱ περισσότερον τέλειοι καί οἱ γνησιώτεροι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ καί Σωτῆρος μας. Τώρα γνωρίζομεν ἀπό τούς βίους τῶν ἁγίων: ποιός εἶναι ὁ Θεός καί τί εἶναι ὁ Θεός. ἀκόμη ποιός εἶναι ὁ ἄνθρωπος καί τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ἦδη ἔχομεν ἀποβιβασθῆ εἰς τήν ἐπέκεινα οὐράνιον ὄχθην καί ἀντικρύζομεν ὅλον τόν κόσμον τῆς γῆς ἀπό τόν οὐρανόν. Καί κοιτάζοντες ἀπό τόν οὐρανόν, τί εἶναι ἐκεῖνο πού διακρίνομεν περισσότερον ἐπάνω εἰς τήν γῆν; – Δέν εἶναι οὔτε τά βουνά, οὔτε αἱ θάλασσαι, οὔτε αἱ πόλεις, οὔτε οἱ οὐρανοξύσται. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Διότι ἡ θεοειδής ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἕνας ἥλιος ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅσοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, τόσοι εἶναι οἱ ἥλιοι ἐπὶ τῆς γῆς. Καί καθένας ἀπ' αὐτούς τούς ἡλίους εἶναι ὁρατός ἀπό τόν οὐρανόν. Ἀγαπημένο θαῦμα τοῦ Θεοῦ! Ἡ μικρούτσικη γῆ, ἕνα ἀστεράκι ἀπό τά πιό μικρά, νά χωρᾶ δισεκατομμύρια ἡλίους! Μέσα ἀπό τό χωματένιο σῶμα τοῦ ἀνθρώπου λάμπει ὁ ἥλιος! Ὁ ἄνθρωπος! – Ἕνας μικρός θεός μέσα εἰς τήν λάσπην.

Εἶναι Εὐαγγέλιον, παναληθινόν Εὐαγγέλιον, – ὄχι ἰδικόν μου, ἀλλά τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ – ὅτι: ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα μέγαλον μυστήριον, ἱερόν μυστήριον τοῦ Θεοῦ. Τόσον μέγαλον καί τόσον ἱερόν, ὥστε ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἔγινεν ἄνθρωπος διά νά μᾶς ἐρμηνεύσῃ ὅλον τό βάθος τοῦ ἀνθρωπίνου μυστηρίου. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ παναλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Θεός ἔγινεν ἄνθρωπος διά νά κάμῃ τόν ἄνθρωπον θεόν κατά χάριν. Αὐτήν τήν παναλήθειαν εὐαγγελίζονται βροντόφωνα οἱ ἀρχιστράτηγοι τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Θεανθρώπου: ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Μέγας, ὁ Χρυσόστομος ὁ Παμμέγιστος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Αὐτούς ἀκολουθοῦν καί ὅλοι οἱ

ἄλλοι εὐαγγελισταί, – ὅλη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος καὶ Θεός καὶ Σωτὴρ μας Ἰησοῦς Χριστός, γενόμενος ἐξ ἀμέτρου φιλανθρωπίας ἄνθρωπος, ἠγίασε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἐχριστοποίησε, τὸν ἐθέωσε. Πολέμησε καὶ ἐνίκησε ἐν αὐτῷ καὶ δι' αὐτόν κάθε τί ἄθεον καὶ ἀντίθεον: Τὴν ἁμαρτίαν, τὸν θάνατον καὶ τὸν διάβολον. καὶ ἀνύψωσε τὸν ἄνθρωπον ὑπεράνω ὅλων τῶν οὐρανῶν, μέχρι τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ἦ ὅλα αὐτὰ ποῖοι τὰ μαρτυροῦν; Ὅλοι οἱ ἅγιοι ἀπὸ τὸν πρῶτον μεχρι τοῦ τελευταίου. Καθένας ἀπ' αὐτούς, μέ ὀλόκληρον τὴν ζωὴν του μαρτυρεῖ δι' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν: Ὅτι μέσα εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ τῶν ἁγίων ἀρετῶν μεταμορφώνεται εἰς «θεὸν κατὰ χάριν», εἰς κατὰ χάριν θεάνθρωπον. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς θεάνθρωπον κατὰ χάριν διὰ τοῦ Θεάνθρωπου Χριστοῦ, ἡ μετάπλασις του εἰς θεὸν κατὰ χάριν, εἶναι, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Πατέρων, τέχνη τεχνῶν, ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, φιλοσοφία φιλοσοφιῶν. Δι' αὐτὸ οἱ ἅγιοι Διδάσκαλοί μας τὴν κατὰ τὸ εὐαγγέλιον ζωὴν ὀνομάζουν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν, ἀληθινὴν σοφίαν. Ὁ δὲ ἅγιος Μακάριος ὁ Μέγας ὀνομάζει τοὺς ἁγίους «φιλοσόφους τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Τώρα, ἀπὸ τοὺς «Βίους τῶν Ἁγίων γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μία ὑπαρξις μέ τὰς πλέον μεγάλας διαστάσεις: ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν διάβολον μέχρι τὸν Θεόν, καὶ δύναται νὰ γίνῃ καὶ θεός κατὰ χάριν, καὶ διάβολος κατὰ τὴν ἐλευθέραν βούλησίν του. Μέσα εἰς κάθε ἁμαρτίαν ὑπάρχει καὶ ὀλίγον τι τοῦ διαβόλου. Διὰ τῆς φιλαμαρτίας καὶ τῆς ἐκουσίας καὶ ἐπιμόνου παραμονῆς εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὁ ἄνθρωπος βαθμιαίως διαβολοποιεῖται, μεταβάλλεται βαθμιαίως εἰς διαβολάνθρωπον καὶ δημιουργεῖ θεληματικῶς τὴν κόλασιν διὰ τὸν ἑαυτόν του. Διότι κάθε ἁμαρτία εἶναι μία μικρὴ κόλασις. Ἀντιθέτως, μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, διὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελικῶν ἀρετῶν, ὁ ἄνθρωπος πληροῦται μέ τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν, ἐνδύεται τὸν Χριστόν, καὶ μεταμορφώνεται βαθμιαίως εἰς ἄνθρωπον χριστοφόρον καὶ χριστοειδῆ, «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. 4, 13. Πρβλ. Κολ. 1, 28). Γίνεται βαθμηδόν θεάνθρωπος κατὰ χάριν, καὶ κατ' αὐτόν τὸν τρόπον ἀποκτᾶ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του τὸν παράδεισον. Διότι κάθε μία ἁγία εὐαγγελικὴ ἀρετὴ εἶναι μικρὸς παράδεισος διὰ τὴν ψυχὴν (Πρβλ. Ματθ. 5, 3-12. Λουκ. 6, 20-23. Ἰακ. 1, 25. Ἰωάνν. 13, 17).

Γίνεται ὀλοφάνερον ἀπὸ τοὺς «Βίους τῶν Ἁγίων» ὅτι οἱ ἅγιοι γνωρίζουν ὀλόκληρον τὸ μυστήριον τοῦ ἀνθρώπου, ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ

τό ιδικόν μου καί τό ιδικόν σου μυστήριον. διότι ἐγνώρισαν τό μυστήριον τοῦ Μόνου Τελείου Ἀνθρώπου, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, καί δι' Αὐτοῦ ἔλυσαν τελείως καί τελεσιδίκως τό πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου. Καί ταύτοχρόνως ἔλυσαν τό πρόβλημα ὅλης τῆς κτίσεως. Διότι οὐσιαστικά ὅλα τά προβλήματα περιέχονται μέσα εἰς τό πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου, καί ὅλαι αἱ λύσεις εἰς τήν λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκτός τοῦ Θεανθρώπου καί χωρίς τόν Θεάνθρωπον, ὁ ἄνθρωπος εἶναι πάντοτε ὑπάνθρωπος καί μή ἄνθρωπος, δηλαδή δέν εἶναι ἄνθρωπος μέ τήν οὐσιαστική σημασίαν τοῦ ὄρου.

Ζήτησε νά εὔρης τόν ἑαυτόν σου μέσα εἰς τούς «Βίους τῶν Ἀγίων». Θά τόν εὔρης ὅπωςδήποτε μέσα εἰς αὐτούς. Ἀκόμη θά εὔρης ἐκεῖ καί τά φάρμακα, μέ τά ὁποῖα ἠμπορεῖς νά τόν θεραπεύσης ἀπό ὅλας τάς πνευματικές ἀρρωστίας καί νά τόν κάνης ὑγιῆ διά παντός. Ὑγιῆ καί εἰς τούς δύο κόσμους, εἰς τρόπον ὥστε νά μή ἠμπορέση νά σέ βλάβῃ κανένας θάνατος. Θά εὔρης ἀκόμη μέσα εἰς τούς «Βίους τῶν Ἀγίων», ὅλα ὅσα χρειάζονται διά νά ζήσης καί εἰς τούς δύο κόσμους. ὅσα χρειάζονται εἰς ἐσέ, ὦ ἄνθρωπε, πού εἶσαι μία ἀθάνατος ὑπαρξις. μία αἰώνια ὑπαρξις, μία θεανθρωπίνη ὑπαρξις, ἄνθρωπε! ἄνθρωπε! ἄνθρωπε!

Ὑποσημειώσεις:

1. Κανών τοῦ Πάσχα, ὡδή ζ'.
2. Πρβλ. Κολ. 3, 11. Γαλ. 2, 20. Πρβλ. τοῦ ἁγ. Συμεών Ν. Θεολόγου: «Χριστός τά πάντα ἀντί πάντων τούτοις γενήσεται» (Κατήχησις 2). Ἐπίσης τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ «Δι' αὐτῆς γάρ (τῆς ἐν χάριτι ἐνώσεως) ὅλος μέν ὅλοις τοῖς ἀξίοις ὁ Θεός περιχωρεῖ, ὅλω δέ ὅλοι περιχωροῦσιν ὀλικῶς οἱ ἅγιοι τῷ Θεῷ, ὅλον ἀντιλαμβάνοντες ἑαυτῶν τόν Θεόν» (ὑπέρ τῶν ἱερῶς ἡσυχάζόντων, 3, 1, 27).

(Πηγή: imaik.gr)

Αναδημοσίευση ἀπό: <https://alopsis.gr/alopsis/agioi.htm>

Πηγή : <https://impantokratoros.gr>.